

Integration of Modern Pedagogical Technologies in the Development of Creative Thinking

Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li

Student, Pedagogy Program Faculty of Pedagogy Andijan State Pedagogical Institute

E-mail: ozodbekerkiboyev205@gmail.com

Abstract. This article analyzes the role and importance of modern pedagogical technologies in the development of creative thinking. The study highlights the formation of students' independent, innovative, and critical thinking skills through the use of interactive methods, information and communication technologies, project-based learning, and digital platforms in the educational process. In addition, the effectiveness of innovative pedagogical approaches and the integration of modern technologies in developing creative thinking are scientifically and theoretically substantiated. The research findings demonstrate that modern pedagogical technologies are an important factor in improving the quality of education and developing students' creative potential.

Keywords: creative thinking, modern pedagogical technologies, innovative approach, interactive methods, educational effectiveness, information and communication technologies, digital education, independent thinking, creativity, pedagogical integration.

Kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyasi

Andijon davlat pedagogika instituti pedagogika fakulteti Pedagogika yo'nalishi

talabasi Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li

ozodbekerkiboyev205@gmail.com

Annotatsiya:

Ushbu maqolada kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'рни va ahamiyati tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida interfaol

metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyiha asosida o‘qitish hamda raqamli platformalardan foydalanish orqali o‘quvchilarning mustaqil, innovatsion va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, kreativ fikrlashni rivojlantirishda pedagogning innovatsion yondashuvi hamda zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalashning samaradorligi ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari ta’lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim omil ekanligini ko‘rsatadi.

Kalit

so‘zlar:

kreativ fikrlash, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuv, interfaol metodlar, ta’lim samaradorligi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta’lim, mustaqil fikrlash, ijodkorlik, pedagogik integratsiya.

Kirish

Bugungi globallashuv va axborotlashuv davrida ta’lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri — zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega, mustaqil va kreativ fikrlay oladigan shaxsni tarbiyalashdir. Jamiyat taraqqiyoti, ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta’lim jarayoniga yangicha yondashuvlarni joriy etishni talab etmoqda. Shu sababli ta’lim tizimida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, ularning erkin va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Kreativ fikrlash insonning mavjud muammolarga noodatiy yechim topishi, yangi g‘oyalarni ilgari surishi hamda o‘z bilim va tajribasini amaliy faoliyatda samarali qo‘llay olish qobiliyatidir. Mazkur ko‘nikmalarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim o‘rin tutadi. Xususan, interfaol metodlar, raqamli ta’lim vositalari, loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining integratsiyasi o‘quvchilarning ta’limga bo‘lgan qiziqishini oshirib,

ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchi faoliyatini faollashtirish hamda ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvlar orqali o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki amaliy va ijodiy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Natijada ular hayotiy vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qila oladigan, raqobatbardosh va innovatsion fikrlovchi shaxs sifatida shakllanadi.

Mazkur maqolada kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyasi, ularning ta'lim samaradorligiga ta'siri hamda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi.

Asosiy

qism

Hozirgi zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Kreativ fikrlash insonning yangi g'oyalarni yaratishi, muammolarga noodatiy yondashuvi va innovatsion yechimlarni topa olish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu ko'nikmalarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki an'anaviy ta'lim usullari ko'proq tayyor bilimlarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar o'quvchini faol fikrlashga, izlanishga va mustaqil qaror qabul qilishga undaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar tarkibiga interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multimedia vositalari, masofaviy ta'lim, loyiha asosida o'qitish hamda muammoli ta'lim metodlari kiradi. Ushbu texnologiyalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish bilan birga o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, interfaol metodlardan foydalanish

o‘quvchilarning darsdagi faolligini oshirib, ularning erkin fikr bildirish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Masalan, “Aqliy hujum”, “Klaster”, “FSMU”, “Debat”, “Case-study” kabi metodlar o‘quvchilarning muammoli vaziyatlarni tahlil qilishiga, turli g‘oyalarni ilgari surishiga va jamoa bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bunday metodlar orqali o‘quvchi o‘z fikrini asoslash, muqobil yechimlarni topish va yangicha qarashlarni shakllantirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Natijada kreativ fikrlash muhiti yuzaga keladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta‘lim jarayoniga integratsiyasi ham kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Elektron platformalar, virtual laboratoriyalar, taqdimot dasturlari hamda multimedia vositalari o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Raqamli texnologiyalar orqali o‘quvchilar mustaqil ravishda ma‘lumot izlash, uni tahlil qilish va amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Bu esa ularning analitik va ijodiy tafakkurini rivojlantiradi. Loyiha asosida o‘qitish texnologiyasi ham kreativ fikrlashni shakllantirishda samarali usullardan biridir. Ushbu yondashuvda o‘quvchilar ma‘lum bir muammoni mustaqil ravishda o‘rganadi, reja tuzadi, ma‘lumot to‘playdi va yakuniy natijani taqdim etadi. Jarayon davomida o‘quvchilar izlanadi, yangi g‘oyalarni ishlab chiqadi hamda amaliy tajribaga ega bo‘ladi. Bu esa ularning ijodkorlik va innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integratsiyalashda pedagogning roli ham muhimdir. O‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o‘quvchilarning ijodiy faoliyatini tashkil etuvchi va yo‘naltiruvchi shaxs sifatida faoliyat olib borishi kerak. Pedagog innovatsion metodlardan samarali foydalanishi, o‘quvchilarni erkin fikrlashga rag‘batlantirishi hamda ijodiy muhit yaratishi zarur. Demak, zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta‘lim jarayoniga integratsiyasi o‘quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu

texnologiyalar yordamida o'quvchilar mustaqil, tanqidiy va innovatsion fikrlash ko'nikmalarini egallaydi hamda zamonaviy jamiyat talablariga mos raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanadi.

Pedagogik

Integratsiya

Pedagogik integratsiya — bu ta'lim jarayonida turli fanlar, metodlar, texnologiyalar va pedagogik yondashuvlarni o'zaro uyg'unlashtirish orqali samarali o'qitish tizimini yaratish jarayonidir. Zamonaviy ta'limda pedagogik integratsiya o'quvchilarning bilimlarni bir butun holda anglashiga, ularni amaliyot bilan bog'lashiga hamda kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda ta'lim tizimida alohida fanlarni mustaqil o'qitish bilan bir qatorda, ular o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki integratsiyalashgan ta'lim o'quvchilarda voqea va hodisalarga kengroq yondashuvni shakllantiradi. Masalan, axborot texnologiyalarini ona tili, matematika yoki tabiiy fanlar bilan uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarning bilimni tezroq o'zlashtirishi va mustaqil ishlash ko'nikmalari rivojlanadi.

Pedagogik integratsiyada interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, loyiha asosida o'qitish hamda muammoli ta'lim metodlari muhim o'rin egallaydi. Bunday yondashuvlar o'quvchilarni faollikka undab, ularning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi. Ayniqsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integratsiyalash orqali ta'lim jarayoni qiziqarli va samarali tashkil etiladi.

Shuningdek, pedagogik integratsiya o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'lash imkonini beradi. O'quvchilar turli fanlardan olgan bilimlarini birgalikda qo'llash orqali muammolarga yechim topishga o'rganadi. Bu esa ularda mustaqil fikrlash, muloqot qilish va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Pedagogik integratsiyani samarali tashkil etishda o'qituvchining kasbiy mahorati muhim ahamiyatga ega. Pedagog zamonaviy metod va texnologiyalarni puxta bilishi,

dars jarayonida fanlararo bog‘liqlikni yaratishi hamda o‘quvchilarni erkin va kreativ fikrlashga yo‘naltira olishi zarur. Xulosa qilib aytganda, pedagogik integratsiya ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Bu yondashuv orqali ta’lim jarayoni innovatsion va samarali tus oladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar — bu ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi innovatsion usul, metod va vositalar majmuasidir. Ushbu texnologiyalar o‘quvchini ta’lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirib, uning mustaqil, tanqidiy va kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Bugungi kunda ta’lim tizimida an’anaviy o‘qitish usullari bilan bir qatorda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multimedia vositalari, masofaviy ta’lim hamda loyiha asosida o‘qitish kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalardan keng foydalanilmoqda. Bunday yondashuvlar ta’lim jarayonining sifatini oshirib, o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi. Interfaol metodlar zamonaviy pedagogik texnologiyalarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. “Aqliy hujum”, “Debat”, “Klaster”, “Case-study”, “Bumerang” kabi metodlar o‘quvchilarni erkin fikrlashga, o‘z fikrini asoslashga va jamoa bilan hamkorlikda ishlashga o‘rgatadi. Bu metodlar orqali o‘quvchilarning ijodiy va mantiqiy tafakkuri rivojlanadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish esa ta’lim jarayonini yanada qulay va samarali qiladi. Elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar, multimedia taqdimotlari, onlayn platformalar va masofaviy ta’lim tizimlari o‘quvchilarning bilim

olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar o'quvchilarda mustaqil izlanish va axborotni tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Loyiha asosida o'qitish texnologiyasi ham zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biridir. Ushbu texnologiyada o'quvchilar muayyan mavzu yoki muammo ustida mustaqil ishlaydi, ma'lumot to'playdi va o'z loyihasini himoya qiladi. Natijada ularda ijodkorlik, mas'uliyat va innovatsion fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llashda pedagogning roli katta ahamiyatga ega. O'qituvchi dars jarayonini innovatsion yondashuv asosida tashkil etishi, o'quvchilarning qiziqishi va ehtiyojlarini inobatga olishi zarur. Shuningdek, pedagog zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning kreativ va mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda zamonaviy bilimlarni egallashida muhim vosita hisoblanadi. Ularning ta'lim jarayoniga keng joriy etilishi barkamol va raqobatbardosh avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning integratsiyasi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bugungi tezkor axborot va innovatsiyalar davrida o'quvchilarning mustaqil, tanqidiy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish zamonaviy ta'limning asosiy maqsadlaridan biri bo'lib qolmoqda. Shu jihatdan interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish hamda muammoli ta'lim yondashuvlari o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiyalash o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi hamda bilimlarni mustaqil ravishda egallash imkonini yaratadi. Natijada

o‘quvchilarda yangicha fikrlash, innovatsion g‘oyalarni ilgari surish va muammolarga samarali yechim topish ko‘nikmalari shakllanadi.

Shuningdek, pedagogning innovatsion faoliyati va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish qobiliyati ham muhim ahamiyatga ega. O‘qituvchi ta’lim jarayonida qulay ijodiy muhit yaratishi, o‘quvchilarni erkin fikrlashga rag‘batlantirishi va ularning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga e’tibor qaratishi zarur. Demak, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta’lim tizimiga keng joriy etish orqali kreativ fikrlaydigan, raqobatbardosh va innovatsion yondashuvga ega barkamol shaxslarni tarbiyalash mumkin. Bu esa ta’lim sifatini oshirish va jamiyat taraqqiyotini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

1. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat — Toshkent: “Moliya-iqtisod” nashriyoti, 2019.
2. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud axloq — Toshkent: “O‘qituvchi” nashriyoti, 2018.
3. Pedagogika nazariyasi va tarixi — Toshkent: “O‘qituvchi” nashriyoti, 2020.
4. UNESCO. Education for Creative Thinking and Innovation — Paris, 2021.
5. Innovatsion ta’lim texnologiyalari — Toshkent: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2021.
6. OECD. Creative Thinking in Education — OECD Publishing, 2022.
7. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar — Toshkent: “Fan” nashriyoti, 2020.